

خیلواکی

استقلال

www.esteqalaal.net

دوشنبه هشتم مارچ ۲۰۲۱

هدیه عابدی

خیانت امریکا به زنان افغانستان صلح با طالبان، نیمی از جامعه را به خانه باز می گرداند

یکی از نگرانی‌های اصلی در رابطه با صلح موضوع زنان افغانستان است. زنانی که در دو دهه گذشته برای رسیدن به جایگاه‌شان در جامعه سنتی افغانستان تلاش زیادی کرده‌اند و حاضر نیستند دوباره به روزهای سیاه حکومت طالبان بازگردند.

به گزارش شهرآرانیوز؛ نسل جدیدی از زنان افغان که کار کردن را حق خود می‌دانند از این می‌ترسند که مذاکره با طالبان موجب بازگشت آن‌ها به قدرت شده و همه تلاش‌هایشان برای دفاع از این حق قانونی بر باد برود.

زمانی که گیسو یاری ۶ ساله بود، او را به عقد پسر ۶ ساله یکی از فرماندهان حامی طالبان در شرق افغانستان درآوردند. خانم یاری می‌گوید وقتی ۱۸ ساله شد از این ازدواج اجباری فرار کرد و به کمک سربازان آمریکایی به ایالات متحده گریخت. او پس از دریافت مدرک کارشناسی ارشد از دانشگاه کلمبیا ۵ سال قبل به کشورش بازگشت و اکنون به عنوان کمیسیونر خدمات مدنی برای دولت افغانستان کار می‌کند. اما خانم یاری که اکنون ۳۲ ساله است، می‌ترسد جایگاه فعلی‌اش و هر آنچه تاکنون به دست آورده با بازگشت طالبان به قدرت و خروج نیروهای آمریکایی از افغانستان بر باد برود.

روزنامه آمریکایی «نیویورکتایمز» در گزارشی می‌نویسد: برای زنان شاغل که شانس برای کار کردن در دوران حکومت طالبان نداشتند، بازگشت افراطگرایان به قدرت بسیار نگران‌کننده است. در این ۱۹ سالی که از سرنگونی حکومت طالبان می‌گذرد هزاران زن افغان توانسته‌اند برای خود شغل و نقشی در جامعه دست و پا کنند. طالبان در دوران حکومت خود بر افغانستان زنان را در خانه زندانی می‌کرد و هر کس این محدودیت‌ها را زیر پا می‌گذاشت به شکل وحشیانه‌ای مجازات می‌شد. توافق صلح میان دولت و طالبان می‌تواند در حکومت پس از جنگ، قدرت سیاسی را به این گروه بازگرداند.

نایب‌رییس طالبان گفته است این گروه به «حقوقی که در اسلام برای زنان تعریف شده» احترام می‌گذارد. اما این همان اصلی است که در دوره حکومت ظالمانه طالبان نیز به آن استناد می‌شد. زنان تنها ۴ تن از ۲۱ عضو تیم مذاکره‌کننده دولت افغانستان را تشکیل می‌دهند. فوزیه کوفی، یکی از اعضای تیم مذاکره روز ۱۴ آگوست مورد حمله افراد مسلح ناشناس قرار گرفت، اما از این حادثه جان سالم به در برد. خانم یاری و ۳ زن دیگر در گفتگو با نیویورکتایمز از نگرانی‌های‌شان صحبت کردند. همگی متفق‌القول می‌گفتند، جدای از نگرانی در خصوص بازگشت طالبان باید با جامعه‌ای مردسالار نیز که به‌شدت با برابری حقوق مرد و زن مخالف است مبارزه کنند.

گیسو یاری، کمیشنر حقوق مدنی

زمانی که خانم یاری برای اولین بار خبر توافق صلح را از تلویزیون شنید به یاد پدرش افتاد. همان فرمانده حامی طالبان که پدرش را مجبور کرده بود، گیسو را به عقد پسر ۶ ساله‌اش دربیآورد، بعدها خواهر بزرگ‌تر گیسو را برای پسرش طلب کرد. پس از مخالفت با این درخواست، پدر گیسو در سال ۲۰۰۰ ربوده شد و از آن زمان تاکنون خبری از او شنیده نشده است.

خانم یاری می‌گوید، سرنوشت پدرش به او یادآوری می‌کند تا کجا پیش آمده و هنوز تا چه حد نگاه جامعه افغانستان به زنان مثل کالا و دارایی است. به اعتقاد او در خوش‌بینانه‌ترین حالت باید گفت

فضا در افغانستان هنوز برای زنان مناسب نیست. حتی در کابل، پایتخت افغانستان نیز مردان گاهی به زنانی که موی سر خود را به طور کامل نپوشانده باشند یا با مردی غریبه در خیابان دیده شوند، ناسزا می‌گویند یا حمله می‌کنند. ازدواج کودکان در مناطق روستایی بسیار رایج است. صدها هزار دختر افغان از تحصیل محرومند.

خانم یاری یک شغل دائمی دارد: او پرونده‌های حقوق بشر و حقوق مدنی را که کارمندان بخش خدمات مدنی دولت برای او می‌آورند، بررسی می‌کند. زمانی که طالبان بر کشور حکومت می‌کرد، کسی نمی‌توانست چنین شغلی را برای یک زن تصور کند، اما خانم یاری می‌گوید با وجود این شغل نیز در برابر آزار یا قضاوت‌های بی‌رحمانه مصونیت ندارد.

او می‌گوید: زمانی که می‌خواستم از ازدواج در کودکی فرار کنم به اندازه الان استرس نداشتم. هنوز هم در سطوح مختلف، فشار را احساس می‌کنم. آیا آرایش دارم یا نه؟ آیا شالم را سر کرده‌ام؟ آیا لباس تنگ است یا گشاد؟ خانم یاری می‌گوید برخی همکاران او در کمیسیون خدمات مدنی هنوز تفکرات سنتی خود در مورد نقش حرفه‌ای زنان را کنار نگذاشته‌اند و معتقدند زنان باید در پستوی خانه بمانند و حرف مردان را گوش دهند. «احساس می‌کنم همه من را زنی عصبانی می‌بینند که از غرب آمده و تلاش می‌کند، فمینیسم را به شیوه‌ای که در افغانستان امکان‌پذیر نیست، پیاده کند. مردم از دستم ناراحت می‌شوند، اما برایم اهمیتی ندارد.»

او می‌گوید روز ۲۸ مارس وقتی شنید که دولت افغانستان چند زن را به عضویت هیات مذاکره با طالبان درآورده بسیار خوشحال شد. اما می‌خواهد مطمئن شود زنان در این هیات نقش تشریفاتی و دکوری نداشته باشند. خانم یاری می‌گوید پس از بازگشت به افغانستان با مدرک کارشناسی ارشد در سال ۲۰۱۵ می‌ت رسید آن فرمانده طرفدار طالبان و پسری که از دستش فرار کرده بود از او انتقام بگیرند. به همین دلیل از شبکه‌های اجتماعی دوری کرده و هیچ مصاحبه‌ای هم با رسانه‌ها انجام نداده تا در نهایت متوجه شده است این دو نفر به دست جناح رقیب کشته شده‌اند. او اکنون علناً در خصوص راه درازی که از ازدواج اجباری در کودکی تا رسیدن به یک شغل دولتی طی کرده، صحبت می‌کند. «من جان سالم به در بردم. راه درازی را پیمودم تا به اینجا برسم. نمی‌خواهم به عقب بازگردم.»

حسیبه ابراهیمی، هنرپیشه

در زبان محاوره افغانستان، یکی از مترادف‌های هنرپیشه زن، واژه فاحشه است. حسیبه ابراهیمی که با شکستن سنت‌های اجتماعی و با وجود مخالفت خانواده‌اش در کابل به عنوان بازیگر در سریال‌های تلویزیونی بازی می‌کند، می‌گوید وقتی می‌خواهند یک زن بدکاره را صدا کنند به او می‌گویند «هنرپیشه».

خانم ابراهیمی که ۲۴ سال دارد می‌گوید به خاطر شغلش در خیابان به او توهین می‌کنند و در شبکه‌های اجتماعی به او دشنام می‌دهند. افغان‌ها عکس او در صفحه فیس‌بوکش را به همراه یک حرف «ایکس» بزرگ به رنگ قرمز در شبکه‌های اجتماعی پست می‌کنند. برای تحقیر، او را «دختره بازیگر» خطاب می‌کنند. او می‌گوید این حرف معادل واژه «فاحشه» است.

در حکومت طالبان، بازی در فیلم برای زنان حتی قابل تصور نیز نبود. این گروه حتی اجازه نمی‌داد، زنان بدون همراه از خانه خارج شوند. اما تقریباً دو دهه پس از خلع تندروها از قدرت، بازیگرانی، چون خانم ابراهیمی هنوز تلاش می‌کنند این باور را که بازیگری مخصوص زنان بدکاره است از بین ببرند. این شغل هنوز هم می‌تواند برای جان بازیگران خطرناک باشد.

روز ۲۵ آگوست بود که صبا سحر ۴۶ ساله، یکی از بازیگران برجسته افغانستان و مدافع حقوق زنان که به عنوان مسوول امور جنسیتی پلیس نیز فعالیت می‌کرد مورد سوء قصد قرار گرفت. در این حادثه که در کابل اتفاق افتاد، خانم سحر به همراه راننده و محافظ شخصی‌اش زخمی شدند. خانم ابراهیمی می‌گوید، سال‌ها زمان برد تا خانواده‌اش شغل او را پذیرفتند. وقتی همسایه‌ها مدام در مورد غیبت او سوال می‌کردند، مادرش قصه‌ای را سر هم می‌کرد. حتی یکی از اقوامش او را تهدید کرد اگر بازیگری را کنار نگذارد، گزارشش را به طالبان می‌دهد.

او می‌گوید اکنون خانواده‌اش از شغلش حمایت می‌کنند، اما برای فروکش کردن انتقادات، راضی شده خانواده‌اش برای او همسری را انتخاب کنند. «وقتی یک مرد در کنارت باشد، بسیاری از مشکلات حل می‌شود چراکه جزو اموال و مایملک او به حساب می‌آید.»

اما او نتوانست همسری که برایش انتخاب کرده بودند را تحمل کند و خیلی زود نامزدی را به هم زد. خانم ابراهیمی به عنوان زنی مجرد حین فیلمبرداری سریال‌ها در خیابان مورد آزار و اذیت عابران پیاده قرار می‌گیرد. «آن‌ها ما را مسخره می‌کنند و از ما می‌پرسند، فکر می‌کنیم داریم چه کار می‌کنیم. پس از مدتی کم‌کم به خودم شک می‌کنم. گاهی از شغلم بدم می‌آید.»

حال که احتمال بازگشت طالبان به قدرت مطرح شده، خانم ابراهیمی به شدت ترسیده و می‌گوید از کشور فرار می‌کند. «نمی‌خواهم مجبور شوم با طالبان نیز مبارزه کنم. به اندازه کافی با خانواده و جامعه مبارزه کرده‌ام. دیگر نمی‌توانم با کسی بجنگم.»

ریحانه آزاد، سیاستمدار

زمانی که ریحانه آزاد برای کسب کرسی مجلس افغانستان نامزد انتخابات شد، اعضای خانواده‌اش هیچ حمایتی از او نکردند. در واقع آن‌ها با اقدام او مخالف بودند. خانم آزاد که در ۱۳ سالگی ازدواج کرده بود و اکنون دو فرزند دارد از نگاه خانواده‌اش گناه بزرگی مرتکب شده بود: او ۱۰ سال پس از ازدواج از شوهرش طلاق گرفته بود. درخواست طلاق از سوی زن در افغانستان بسیار نادر است و برای خانواده زن یک رسوایی و ننگ محسوب می‌شود.

خانم آزاد که اکنون ۳۷ ساله است، توانست اکثریت آرا را در استان محل سکونتش در مرکز افغانستان به دست آورده و به مجلس راه پیدا کند. او اکنون یکی از زنان منتخب مردم است، نه زنانی که با سهمیه و به صورت انتصابی وارد مجلس شده‌اند. برخی اعضای مرد مجلس پیروزی او در انتخابات را زیر سوال بردند. یکی از نمایندگان غرب افغانستان او را یک فاحشه و جاسوس اجنبی‌ها خطاب کرد.

او معتقد است خانم آزاد با جدایی از همسرش به اسلام بی‌احترامی کرده است. این اتهامات به خانم آزاد یادآوری می‌کند که اگر طالبان به حکومت بازگردد، زندگی برای زنان چقدر می‌تواند بدتر شود. او می‌گوید آمریکا با امضای توافق صلح همه دستاوردهای زنان افغان از سال ۲۰۰۱ را نابود

می‌کند. «آمریکایی‌ها به زنان افغان اهمیتی نمی‌دهند. این توافق پشت درهای بسته امضا شد و زنان افغان بخشی از آن نبودند.» او معتقد است، طالبان پس از ۱۹ سال هیچ تغییری نکرده است. «آن‌ها به زنان تجاوز می‌کردند و آن‌ها را در خیابان شلاق می‌زدند. حالا هم تغییری نکرده‌اند. آن‌ها نماینده همان تفکر شرارت‌بار سابقند.»

خانم آزاد می‌گوید با وجود پیشرفت‌هایی که زنان در جامعه افغانستان به دست آورده‌اند همچنان باید توهین و تبعیض را به صورت روزمره تحمل کنند. جامعه در این کشور بسیار با زنان بد است. مردم هنوز قبول ندارند که زنان هر کاری بخواهند می‌توانند انجام دهند. خانم آزاد می‌گوید به عنوان یکی از اعضای مجلس تلاش می‌کند الگوی یک زن امروزی باشد که می‌خواهد فرهنگ و سنت افغان را به چالش بکشد. «من نه فقط برای خودم بلکه برای نسل بعدی دختران سرزمینم در مقابل این فرهنگ می‌ایستم. می‌خواهم نوه‌هایم احساس انسان بودن کنند.»

نرگس هورخش، خبرنگار

نرگس هورخش که به عنوان خبرنگار تلویزیونی فعالیت می‌کند پس از اعلام جزییات توافق صلح آمریکا و طالبان به این نتیجه رسیده که ایالات متحده افغانستان را تنها گذاشته است. «آن‌ها دیگر به این کشور اهمیتی نمی‌دهند. آمریکایی‌ها می‌خواهند به هر قیمتی که شده افغانستان را ترک کنند. نه آمریکا و نه طالبان دیگر برای زنان افغانستان ارزشی قائل نیستند.»

زنانی که اکنون در افغانستان سر کار می‌روند و تعدادشان نیز اندک است برای دفاع از حق خود به سختی تلاش کردند و اکنون نیز مجبورند برای حفظ آن مبارزه کنند. در چنین شرایطی، توافق صلح با طالبان آغاز دورانی است که در آن علاوه بر این مبارزه باید نگران بازگشت طالبان و خانه‌نشینی اجباری نیز باشند.

خانم هورخش می‌گوید: تعداد ما در جامعه بسیار اندک است. زندگی ما با بقیه فرق دارد. ما هر روز با چالش‌های جدیدی روبرو می‌شویم. برای او بسیار مهم است که می‌تواند به صورت مستقل گزارش

تهیه کرده و با مردان مصاحبه کند چراکه این کار خلاف سنت‌هایی است که تماس مرد با زنان مجرد را منع می‌کند.

او می‌گوید توانسته با همکاران مردش به یک برابری نسبی دست یابد. اما نمی‌داند در صورت بازگشت طالبان به حکومت این مساله تا چه زمانی ادامه خواهد داشت. او که اکنون ۲۳ ساله است ۶ خواهر و برادر دارد. مادرش که در ۱۴ سالگی مجبور به ازدواج شده است در دوره حکومت طالبان اجازه رفتن به مدرسه را نداشته است.

اما خانم هورخش در دانشگاه علوم سیاسی خوانده و زمانی که خیرین امریکایی و دیگر کشورهای غربی به کارفرماها برای استخدام زنان فشار می‌آوردند توانسته شغل فعلی را برای خود دست و پا کند. به گفته او، دردناک‌ترین بخش کارش گزارش بمب‌گذاری‌ها و حملات تروریستی طالبان علیه شهروندان غیرنظامی بوده است. او به دیدار خانواده قربانیان رفته و با آن‌ها عزاداری کرده است. این تجربه زندگی او را تغییر داده است. «پس از هر حمله، احساس می‌کنم پیر شده‌ام. تنها ۲۳ سال دارم، اما گاهی احساس می‌کنم ۵۰ ساله‌ام.»

دو سال پیش دو تن از همکاران خبرنگارش، قاضی رسولی و نوروز علی در حمله‌ای تروریستی کشته شدند. خانم هورخش می‌گوید هنوز هم سر خاک آن‌ها می‌رود و عزادار آنهاست. او طالبان را مقصر می‌داند، اما داعش بود که مسوولیت آن حمله را قبول کرد. او می‌گوید هنوز هم به دنبال انتقام مرگ آنهاست. «ای کاش روزی بتوانم در برابر طالبان بایستم و بپرسم چرا قاضی را کشتید؟ مگر او چه کار کرده بود؟ می‌خواهم جنگجویان طالبان زجر بکشند. می‌خواهم در مقابل چشمانم آن‌ها را اعدام کنند.»

مترجم: هدیه عابدی؛ روزنامه اعتماد

یادداشت استقلال- خپلواکی: این گزارش را به مناسبت روز زن و نیز پلان صلح امریکا با طالبان به نشر سپردیم که نکات مهمی را در بر دارد. هیچگونه اصلاح در طرز نوشته و املا و انشاء وارد نشده است و متن بالا کاملاً مطابق اصل است.